

Gausdals Tidende

31. årgang

Gausdal Historielag

nr. 1 - 2018

I år kommer Gausdals Tidende ut etter årsmøtet og ikke før som tradisjonen har vært. Dette gjøres for å få med info om evt. endringer fra årsmøtet. På årsmøtet som ble holdt 12. mars 2017 ble det ikke gjort endringer i styret. Styret for 2017 bestod av:

leder Ola Fykse, nestleder Arne Halvorsen, kasserer Sofie Ågot Aulstad, sekretær Svein Fykse, Ivar Wold boksalg og boklager, styremedlemmer Liv Bruvang og Kari Bjerke Batt-Rawden.

Årsmøte for 2017

*Arne Halvorsen overtar ledervervet etter
Ola Fykse Foto: Olav Iverslien*

Årsmøte for driftsåret 2017 ble arrangert i Østre Gausdal Prestegård søndag 11. mars 2018, med ca 50 frammøtte medlemmer.

Valget ble ledet av valgkomiteen ved Johannes Nordgården. Ola Fykse hadde frasagt seg gjenvalg og ny leder ble Arne Halvorsen. I styret får han med seg Kari Bjerke Batt-Rawden, Sofie Ågot Aulstad, Svein Fykse, Liv Bruvang, Ivar Wold og Ivar

Lauritsen. Vararepresentanter Marit Hjelmstad, Håkon Kråbøl og Olav Bergum. Marit Hjelmstad møter fast i styret. Valgkomite ble Astrid Hagen, Vegard Homb og Gudbrand Myklebø.

Styret for året 2018: Fra venstre: Kasserer Sofie Ågot Aulstad, bokansvarlig Ivar Wold, nestleder Kari Bjerke Batt-Rawden, sekretær Svein Fykse, styremedlem Liv Bruvang, leder Arne Halvorsen, styremedlem Ivar Lauritsen, fast møtende vararepresentant Marit Hjelmstad. Foto: Ola Fykse.

Kveldens foredragsholder Linda Stewart fortalte om og fra boken «Amerikabrev». Ho takket også for hjelpen fra historielaget, og for den store nytten ho har hatt av det arbeidet gruppen som holder på med transskribering av kirkebøker gjør. Alt de oversetter blir sendt til digitalarkivet.no og blir søkbart der.

Historien om husmannsdatteren Randi Pedersdatter Holtseteren fra Østre Gausdal begynte med Randis brevserie bestående av elleve brev. Gjennom et omfattende forskningsarbeid har Linda Stewart klart å pusle sammen Randis liv fra vugge til grav. Randis historie ble i 2017 publisert i boken «Amerikabrev». Boken inneholder mye lokalhistorie fra Gausdal og er å få kjøpt av historielaget.

I sitt foredrag fortalte forfatteren Linda Stewart om hvorfor og hvordan boken om Randi ble til. Ho ga også et innblikk i livet og emigrasjonen til denne kvinnen, med smakebiter fra Randis egne funderinger og betraktninger. Randis historie er representativ for svært mange av de 900 000 som forlot Norge i jakten på et bedre liv, og fungerer derfor også som fortellingen om den største folkevandring fra Norge noensinne.

GAUSDAL HISTORIELAG
Organisasjonsnummer: 971303379

I 2017 fikk vi inn over 12 000 kroner gjennom Grasrotandelen. Dette er penger som kommer godt med i drifta av laget og vi takker alle som støtter oss på denne måten. Ønsker du å gi din Grasrotandel til historielaget, ta med strekkoden til venstre til din tippekommisjonær. Mer informasjon finner du på hjemmesida vår.

Arrangementer.

Historielaget var i 2017 med på flere arrangementer. I juli og august var det fire Ulstrudsøndager. Den 20. august var det markvandring i Gammellia. På Gausdalsdagen i september ble Gausdalsminner 17 lansert. Minnes du kveld ble holdt i november der Tore Pryser snakket om lensmanndynastiene i Gudbrandsdalen først på 1800-tallet. Det med hovedtrykk på 1814 og tilknyttinger til Gausdal. Mer om arrangementer i 2017 kan man lese om i årsmeldingen som ligger på hjemmesiden. Historielaget støttet boka "Sang og dans i det unge Norge" Den 14.januar 2018 ble den boka lansert i Ø.G. Prestegard. Vi tar med en hyggelig tilbakemelding fra en av bokas forfattere:

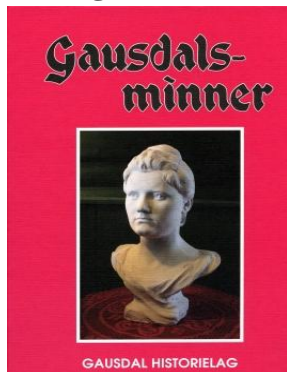
«Kjære Ola Fyksen, Gausdal Historielag og Stiftelsen Reidevold.

Hjertelig takk for et storstilt arrangement i går kveld. Det var en utrolig opplevelse for oss utgivere / forfattere å få lov til å komme inn i de historiske stuene og bli mottatt på den måten dere gjorde det. Så gjestfritt, så generøst av dere å stille alt dette til rådighet for oss, og for at dere «spanderte» hele arrangementet! Overbring en takk også til musikere og dansere! For egen del må jeg si at dette ble en kveld som aldri glemmes. Vi følte historiens sus! Hadde det gått an, ville jeg også ha takket publikum, som med sin interesse var aktivt med på å skape stemning. Tenk å få lov å synge de gamle sangene sammen med dere alle – slik lød det sikkert også i de samme stuene i 1819.

Takken vår føles fattigslig i forhold til den risikoen og alt det arbeidet dere med dette har nedlagt for oss. Nå håper vi til gjengjeld at både dere i historielaget og alt folket i området kan ha glede av publikasjonen. Vi er glade hvis den kan være med på å gjøre fortiden levende og samtidig hvis den kan være en form for kildekrift for fremtiden.

Med varme hilsener
Vigdis Ystad»

Bokutgivelse.

På Gausdalsdagen den 2. september ble Gausdalsminner 17 lansert. Boknemnda, bestående av leder Kjell Solberg, Kirsten Bråthen, Britt Grimstad og Gustav Klaape, har nok en gang lagt ned et grundig arbeid. Boka ble godt mottatt og ved årsskiftet var nesten 690 bøker solgt.

Boka finnes på forskjellige butikker i bygda og kan, som alle andre av historielagets utgivelser, kjøpes på historielagets hjemmeside.

Ulsrud.

I 2017 ble det holdt fire Ulsrudsøndager i juli og august. Nina og Ola Fjeldet holdt konsert den 2. juli og Gausdal Husflidslag var også samarbeidspartnere. 30. juli var det høymesse med Kristin Vindsetmo. I galleriet i låven, var det under disse Ulsrudsøndagene, utstilling av kunstmaler Kristian Volden.

Som vanlig ble det også i 2017 gjort stort dugnadsarbeid i Ulsrud. Dette året var det Eldhuset som fikk mest oppmerksomhet. Pipen over taket ble tatt ned og ny oppmurt. Peisen ble restaurert og nytt torvtak ble lagt. Primus motor for dette arbeidet var Nils Petter Staum, med god hjelp av Ole Voldbakken, Terje Staum, Tor Korsvold, Arve Rundtom og Kjell Håkon Reistad. I løpet av høsten ble våningshuset malt. Den jobben ble gjort av Karlsen fargehandel.

Jobb på eldhuset, fra venstre: Kjell Håkon Reistad, Ole Voldbakken og Nils Petter Staum.

Planer for 2018.

Håpet er at 2018 også skal bli et innholdsrikt år. De faste slekt og fotomøtene holdes i våre lokaler i Ø.G. prestegard den første mandag i hver måned (unntatt juli, august og september). Møtene er åpne for alle, om det er slektsforespørsler, spørsmål om bilder eller bare for en prat. Kilderegistreringsgruppa satser på å få ferdige to-tre kirkebøker i løpet av 2018. I tillegg jobbes det med å transkribere tingbøker.

Foreløpig program for 2018 (følg med på hjemmesida og facebook for endringer og endelig program):

<u>Dato</u>	<u>Sted</u>	<u>Tema</u>
8/7	Ulsrud	Ulsrudsøndag.
15/7	Ulsrud	Ulsrudsøndag.
29/7	Ulsrud	Olsok i Ulsrud.
5/8	Ulsrud	Ulsrudsøndag med høymesse.
12/8	Åndsreppen	Markvandring.
?	Seg. Bru	Gausdals dagen. Boksalg, lansering av temahefte om Hannah Parr.
?	Svatsum	Svatsumsdagen. Boksalg.
18/11	Heimly	Minnes du kveld, tema Espedalen.

PåUlsrudsøndagene deltar etter planen Gausdal husflidslag. I galleriet er det tenkt maleriutstilling av Marit Austlid. Olsok vil det være åpent om ettermiddagen, avsluttes etter planen med en konsert. Vedlikehold og arbeid blir det også i Ulsrud dette året. Noen endelige planer ikke satt. Drenering rundt hus, både i Ulsrud og på Ulsrudsætra, er imidlertid noe som må gjøres.

Slegter og Gaarder i Gausdal, Bind 2 Vestre Gausdal, har lenge vært under arbeid. Gruppen som jobber med prosjektet, bestående av Arne Halvorsen, Magne Bårdslie og Gudbrand Myklebø, har kommet langt. Håpet er at boka skal være ferdig i løpet av høsten.

I 2018 er det 150 år siden seilskuta Hannah Parr kom ut for problemer under en tur til Canada med norske emigranter ombord. Et temahefte med den dramatiske historien kommer til å bli lansert på Gausdalsdagen.

EN DRAMATISK REISE FOR 130 UTVANDRERE FRA GAUSDAL.

Påskedagen, 8. april, 1868 klokka 4 på morgenen ble ankeret dradd opp og seil satt på seilskuta Hannah Parr på Christiania havn. Ombord var rundt regnet 130 gausdøler som skulle få en adskillig mere dramatisk reise over Atlanterhavet enn de nok hadde regnet med. Det er i år 150 år siden dette hendte, og det er all mulig grunn til å minnes dette. Takket være dagbøker, brev, aviser og etterkommere vet vi ganske mye om de dramatiske dagene som utspant seg i Atlanterhavet. Gulbrand Olsen Berge skrev dagbok, og en av disse eksisterer fortsatt. Michael Rentz skrev på sine eldre dager en liten beretning om reisen, og det eksisterer et brev som Iver Iversen Ruud skrev til sin familie i Gausdal etter at de omsider var vel framme i Nord Amerika. Enkelte etterkommere har også kunne gi sitt bidrag til historien. Ombord på Hannah Parr var det nærmere 400 emigranter, de fleste var

norske, men det var også en del svensker og tyskere. Og gausdølene utgjorde en tredjedel av passasjerene. Det var ikke uvanlig at det var flere dødsfall på turene over Atlanteren. Faktisk var det en dødsrate på 3% blant emigrantene fra Norge. På turen med Hannah Parr døde antagelig minst 2 barn fra Gausdal og også en kar fra Iverslien i Auggedal.

Hannah Parr skulle til Quebec i Canada, men da skipet nærmet seg Canada kom de ut for en orkan, og det er et mirakel at ikke skipet gikk ned. Hele riggen og alt på dekk forsvant i de frådende bølgene, og skipet startet å drive østover mot Irland. Utenfor byen Limerick ble de oppdaget og buksert i land. Her ble de mottatt med åpne armer av befolkningen som ikke visste hva godt de skulle gjøre for de skipbrudne. Maten, som hver enkelt selv måtte ha med seg, tok slutt, men irene hjalp til både med mat og penger. Det ble satt i gang å reparere skipet, og etter 7 uker i Limerick var de endelig klare for å igjen utfordre Atlanterhavet. Denne gangen kom de fram, men heller ikke nå uten problemer. Det oppsto tyfoidfieber ombord, og det var flere dødsfall.

Etterkommere av de norske emigrantene planlegger en markering av 150 års minnet for Hannah Parr og den utrolige historien.

Medlemskap og kontingent

Det er gjort endringer i innkreving av medlemskontingent. Før har det fulgt med en giro i Gausdals Tidende. Det er det fra i år slutt på.

- De som har betalt kontingenten for 2017 vil få tilsendt innbetalingsgiro, enten pr. vanlig post eller på e-post, hvis vi har din e-postadresse.

Er du ikke medlem, kan du melde deg inn ved å:

- gå til hjemmesida: www.gausdalthistorielag.no. Under menyvalget "Støtte/medlemskap" finnes det et skjema for innmelding i laget.
- ta kontakt med oss på arrangementer eller med leder eller kasserer, se siste siden.

Leder

Arne Halvorsen
post@gausdalhistorielag.no

Nestleder

Kari Bjerke Batt Rawden
kari.batt-rawden@ntnu.no

Kasserer

Sofie Ågot Aulstad
gompholen@bbnett.no

Sekretær

Svein Fykken
sveinfyk@bbnett.no

Stvremedlemmer

Liv Bruvang
gbruvang@bbnett.no

Ivar Wold
iv-wol@online.no

Ivar Lauritsen
iva-lau@online.no

Leder i boknemnda

Kjell Magne Solberg
kjelsolb@bbnett.no

Boksalgsansvarlig

Ivar Wold
salg@gausdalhistorielag.no

Leder for fotoregistrering

Tor Korsvold
korsvold@bbnett.no

Leder for slektsgransking

Gunnar Rundtom
grundtom@bbnett.no

Arkivansvar

Kjell Håkon Reistad
kjellrei@bbnett.no

Slekter/garder bind II

Arne Halvorsen
arnehalv@bbnett.no

Koordinator Ulsrudutvalg

Birgit Kraabøl
bkraabol@online.no

Skolemuseet

Torgun H. Maurset
torgmaur@online.no

Kontortid

Onsdager mellom kl. 14.00 og 18.00 vil historielagets lokaler i Ø.G. Prestegard være bemannet. Velkommen innom.

Medlemsregister

Medlemskontingenten er kr 150,-. Registrerte medlemmer vil få en adressert giro i posten eller i en e-post

Send en hilsen til post@gausdalhistorielag.no, og vi registrerer din e-postadresse

Medlemsmøter

Slektsgranskings- og fotomøter finner sted i våre lokaler i Prestegarden. I år står vi igjen med den 4. juni - 1. oktober - 5. november og 3. desember

Vel møtt!

*Vi har bøker til salg i prestgarden.
Mange bøker til nedsatt pris!*

Levering av materiale til historielagets arkiv.

For å sikre forskriftsmessig avlevering og registrering anbefaler vi våre månedlige medlemsmøter eller direkte kontakt med arkivansvarlig, tlf. 900 66 640.

Ta en titt på vår hjemmeside
www.gausdalhistorielag.no
Følg oss også på Facebook

Vårt bankkontonummer er: 2003 20 08276

Adresse:
Postboks 1, 2649 Østre Gausdal